Zákon o veřejné službě legislativní

Návrh zákona č. 16 podle seznamu zákonů Fóra lidu – prováděcí zákon k Občanské ústavě ČR (OIPD)

Fórum lidu · pracovní návrh ze dne 26. 10. 2026

Postavení návrhu: Zákon provádí čl. 33–48 a 63–68 Občanské ústavy. Upravuje Ministerstvo legislativy, Veřejnou službu legislativní a jednací řád Poslanecké sněmovny a Senátu včetně jejich styku (čl. 48). Volby do Parlamentu upravuje volební zákon (č. 2), petice a referenda zákon petiční a o referendech a anketách (č. 1). Vychází z autorovy Hlavy 4 (čl. 78, 79), Hlavy 3 (čl. 75), z Východisek a z programu OIPD na forumlidu.cz/oipd. Schvalují jej občané v referendu.

NÁVRH

ZÁKON

ze dne …….. 20..

o veřejné službě legislativní a o jednacím řádu Parlamentu

Občané České republiky se v referendu usnesli na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ – ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1 – Předmět úpravy

Tento zákon upravuje poslání, organizaci a odpovědnost Ministerstva legislativy a Veřejné služby legislativní, jednání Poslanecké sněmovny a Senátu, legislativní postup a styk komor mezi sebou a s občany.

§ 2 – Zásady tvorby práva

(1) Nejvyšší zákonodárnou moc vykonávají rozhodující občané v referendu (čl. 33 odst. 1 Občanské ústavy České republiky, dále jen „ústava“). Parlament a Veřejná služba legislativní jim pomáhají zákony připravovat, posuzovat a navrhovat.

(2) Právo musí být spravedlivé, srozumitelné, minimální a předvídatelné; přednost mají zákazy před příkazy a lepší žádný zákon než zákon špatný (čl. 8 a 66 odst. 1 ústavy).

(3) Poslanci a senátoři jsou volení veřejní služebníci; nejsou zaměstnanci Veřejné služby legislativní a do počtu jejích rozhodujících zaměstnanců se nezapočítávají.

ČÁST DRUHÁ – MINISTERSTVO LEGISLATIVY

§ 3

(1) Ministerstvo legislativy zadává Veřejné službě legislativní úkoly podle vůle občanů vyjádřené v referendech a anketách, dozírá na plnění jejího poslání a odpovídá za její hospodárnost (čl. 64 odst. 1 ústavy).

(2) Ministra legislativy volí rozhodující občané v celostátní přímé volbě na 4 roky (čl. 64 odst. 2 ústavy). Ministr je členem Národní rady.

(3) Ministerstvo má nejvýše 33 zaměstnanců (čl. 64 odst. 3 ústavy).

(4) Ministr každý rok předloží výroční zprávu o Veřejné službě legislativní pro občanské hodnocení podle čl. 90 ústavy.

ČÁST TŘETÍ – VEŘEJNÁ SLUŽBA LEGISLATIVNÍ

§ 4 – Ředitel a zaměstnanci

(1) Veřejnou službu legislativní řídí ředitel, kterého volí rozhodující občané v celostátní přímé volbě, kdykoli je funkce uprázdněna. Ředitel osobně odpovídá za řádný chod služby (čl. 65 odst. 2 ústavy). Ministr nebo předseda Národní rady může navrhnout jeho odvolání; rozhodují občané v referendu (čl. 65 odst. 4 ústavy).

(2) Rozhodujících zaměstnanců je nejvýše 66 (čl. 65 odst. 3 ústavy); jsou jimi ředitel, jeho zástupce, vedoucí oddílů a správce Sbírky zákonů. Veřejná služba legislativní se člení na oddíly podle úkolů uvedených v § 5 písm. a) až g); každý řídí vedoucí oddílu. Volí je rozhodující občané podle volebního zákona. Ostatní zaměstnanci se vybírají ve veřejné soutěži a nemají rozhodovací pravomoc.

§ 5 – Úkoly

Veřejná služba legislativní

a) bezplatně pomáhá občanům, petičním výborům, poslancům, senátorům, Národní radě, zemským radám a zastupitelstvům formulovat návrhy právních předpisů (čl. 39 ústavy),

b) ke každému návrhu předloženému Parlamentu zpracuje do 30 dnů stanovisko o jeho srozumitelnosti, souladu s ústavou a ostatními předpisy, předvídatelnosti a dopadech; stanovisko je veřejné, ale nezávazné,

c) vede Sbírku zákonů a mezinárodních smluv a zveřejňuje v ní výsledky referend, zákony, nařízení a smlouvy (čl. 40 odst. 4 ústavy),

d) vede veřejnou a bezplatnou databázi ústavy, zemských ústav, zákonů, nařízení, vyhlášek územních celků a mezinárodních smluv v aktuálním znění, s vysvětlivkami pro laiky, historií změn a nástroji pro snadné porozumění včetně vyhledávání a umělé inteligence (čl. 66 odst. 1 ústavy),

e) vede veřejný seznam všech povinností, které právní řád ukládá občanům, s odkazem na předpis, z něhož plynou (čl. 8 odst. 1 ústavy),

f) vede veřejný seznam mezinárodních organizací a smluv podle zákona o neutralitě a sebeurčení,

g) každý rok předloží Parlamentu přehled předpisů, které jsou nesrozumitelné, nadbytečné, vzájemně rozporné nebo zastaralé, s návrhem na jejich zrušení nebo zjednodušení.

§ 6 – Nástroje porozumění

(1) K návrhu předkládanému k referendu zpracuje Veřejná služba legislativní shrnutí v rozsahu nejvýše jedné strany, srovnání se stávajícím stavem a seznam nových povinností a zákazů.

(2) Výstupy umělé inteligence slouží jen k porozumění a vyhledávání; nejsou výkladem práva a nikdo se jimi nesmí řídit místo zákona. Za správnost shrnutí podle odstavce 1 odpovídá osobně vedoucí oddílu, který je podepsal.

ČÁST ČTVRTÁ – POSLANECKÁ SNĚMOVNA A SENÁT

§ 7 – Ustavení komor

(1) První schůzi nově zvolené Poslanecké sněmovny svolá prezident republiky do 30 dnů od vyhlášení výsledků voleb; první schůzi Senátu po volbách svolá předseda Senátu, a není-li, prezident republiky.

(2) Na první schůzi skládají poslanci a senátoři slib (čl. 36 ústavy). Kdo slib odepře nebo složí s výhradou, mandát pozbývá (čl. 37 ústavy).

(3) Každá komora volí a odvolává tajným hlasováním svého předsedu a místopředsedy (čl. 45 ústavy).

§ 8 – Výbory

(1) Poslanecká sněmovna zřizuje legislativní výbor, rozpočtový výbor, kontrolní výbor a výbor pro petice; další výbory a komise může zřídit podle potřeby. Senát zřizuje výbor ústavní a výbor pro styk s občany.

(2) Do výborů se poslanci a senátoři přihlašují sami; přesáhne-li počet přihlášek počet míst, rozhodne los. Kluby podle politické příslušnosti se nezřizují a nemají žádná práva (čl. 18 odst. 2 ústavy).

(3) Poslanecká sněmovna může na návrh nejméně pětiny poslanců nebo na základě petice občanů zřídit vyšetřovací komisi (čl. 45 ústavy). Komise může předvolat veřejného služebníka k veřejnému slyšení a žádat od institucí veřejné služby součinnost; na předvolaného se přiměřeně použije čl. 88 odst. 3 ústavy. Komise zveřejní závěrečnou zprávu a může podat podnět tribunu lidu nebo státnímu zastupitelství. Nezávislá vyšetřovací komise podle zvláštního zákona tím není dotčena.

§ 9 – Schůze a veřejnost

(1) Komory se scházejí nejméně jednou měsíčně. Schůzi svolává předseda komory; musí ji svolat do 7 dnů, požádá-li o to nejméně pětina členů, Národní rada nebo prezident republiky.

(2) Komory jsou schopny se usnášet za přítomnosti nadpoloviční většiny svých členů; k přijetí usnesení je třeba souhlasu nadpoloviční většiny přítomných, nestanoví-li ústava jinak (čl. 43 ústavy).

(3) Schůze komor a výborů jsou veřejné a přenášejí se v přímém přenosu; záznam se trvale zveřejní. Veřejnost lze vyloučit jen k projednání utajovaných informací (čl. 44 ústavy).

(4) Hlasuje se zásadně jmenovitě; hlasování každého poslance a senátora se zveřejní. Za jiného hlasovat nelze.

§ 10 – Projevy a pořádek

Poslanec a senátor má právo vystoupit ke každému bodu. Řečnická doba se omezuje na 10 minut, u navrhovatele a zpravodaje na 30 minut; komora může dobu prodloužit. Předsedající může vykázat ze schůze toho, kdo hrubě ruší jednání; za projevy v komoře nelze nikoho jinak postihnout (čl. 38 odst. 1 ústavy).

ČÁST PÁTÁ – LEGISLATIVNÍ POSTUP

§ 11 – Podání návrhu

(1) Návrh ústavního zákona, zákona, veřejného nařízení nebo mezinárodní smlouvy mohou podat subjekty podle čl. 39 ústavy. Návrh se podává Poslanecké sněmovně s důvodovou zprávou a se shrnutím pro občany.

(2) Návrh podaný občany peticí projedná Parlament bez zbytečného odkladu, nejpozději do 90 dnů; po uplynutí lhůty se předloží k referendu i bez projednání (čl. 40 odst. 5 ústavy). Bez souhlasu petičního výboru lze jeho znění změnit jen legislativně-technicky; Parlament může předložit vlastní variantu podle zákona petičního a o referendech a anketách.

§ 12 – Čtení v Poslanecké sněmovně

(1) V prvním čtení Sněmovna rozhodne, zda návrh přikáže výboru, nebo jej zamítne. Návrh podaný peticí zamítnout nelze.

(2) Ve druhém čtení výbor projedná návrh se stanoviskem Veřejné služby legislativní do 60 dnů. Každý poslanec může podat pozměňovací návrh; pozměňovací návrh musí s návrhem věcně souviset.

(3) Ve třetím čtení Sněmovna hlasuje o pozměňovacích návrzích a o návrhu jako celku. Schválený návrh postoupí předseda Sněmovny bez odkladu Senátu (čl. 40 odst. 2 ústavy).

§ 13 – Senát

(1) Senát může do 30 dnů od doručení návrh vetovat, je-li v rozporu s ústavou, se zdravým rozumem nebo se zájmy občanů. Veto nad návrhem ústavního zákona musí být jednomyslné; jinak rozhoduje nadpoloviční většina přítomných senátorů (čl. 40 odst. 2 a čl. 43 ústavy).

(2) Veto musí být odůvodněno. Nevysloví-li se Senát ve lhůtě, platí, že návrh nevetoval.

(3) Návrh vetovaný Senátem lze předložit v referendu jen na základě petice občanů (čl. 40 odst. 3 ústavy).

§ 14 – Předložení k referendu

(1) Návrh, který Senát nevetoval, předloží předseda Poslanecké sněmovny do 15 dnů jako návrh Parlamentu podle § 6 písm. b) zákona petičního a o referendech a anketách; referendum vyhlásí prezident republiky (čl. 40 odst. 3 a čl. 51 odst. 1 písm. e) ústavy).

(2) Svolá-li prezident republiky nebo předseda Národní rady společnou schůzi obou komor, hlasuje na ní 76 poslanců, 14 senátorů a předsedající o znění otázky, o spojení více návrhů do ankety variant a o vlastní variantě Parlamentu k občanskému návrhu (čl. 41 ústavy); rozhoduje nadpoloviční většina přítomných.

(3) Zákon nabývá platnosti dnem vyhlášení výsledku referenda ve Sbírce zákonů; vyhlášení podepisuje předseda Poslanecké sněmovny, předseda Senátu a prezident republiky (čl. 40 odst. 4 ústavy). Odmítne-li některý z nich podepsat do 7 dnů, podepíše vyhlášení za předsedu komory místopředseda komory a za prezidenta republiky jeho zástupce podle čl. 54 ústavy; odmítnutí je důvodem k návrhu na odvolání.

§ 15 – Mezinárodní smlouvy a rozpočet

(1) Mezinárodní smlouvu podle čl. 47 ústavy předloží předseda Sněmovny Ústavnímu soudu k přezkumu a poté k referendu; zemské rady se s ní seznámí nejméně 30 dnů před referendem (čl. 112 odst. 4 ústavy).

(2) Návrh státního rozpočtu a státního závěrečného účtu předkládá Národní rada; schvaluje je Poslanecká sněmovna (čl. 98 odst. 1 ústavy) postupem podle zákona o veřejných financích a České národní bance.

ČÁST ŠESTÁ – POSLANCI, SENÁTOŘI A OBČANÉ

§ 16 – Styk s občany

(1) Poslanec má kancelář ve svém okrese a senátor ve svém kraji; nejméně dvakrát měsíčně v ní přijímá občany. Senát je místem přijímání celostátních petic a celostátních občanských rozprav (čl. 42 ústavy).

(2) Volební závazky stvrzené podle čl. 19 ústavy zveřejní Veřejná služba legislativní u každého poslance a senátora spolu s jeho hlasováním, aby občané mohli posoudit jejich plnění.

§ 17 – Interpelace

Každý poslanec a senátor má právo interpelovat člena Národní rady, ministra nebo ředitele instituce veřejné služby; interpelovaný odpoví písemně do 30 dnů a na požádání osobně na schůzi komory (čl. 46 ústavy). Občan může prostřednictvím svého poslance nebo senátora podat interpelaci, kterou poslanec nebo senátor předloží jménem občana.

§ 18 – Plat a náklady

(1) Plat poslance a senátora se stanoví podle tabulky násobků schválené v referendu (čl. 87 ústavy). Jiné odměny, paušály a výhody nenáleží; skutečné náklady na kancelář a cestovné se hradí jen podle dokladů, které se zveřejňují.

(2) Poslanec a senátor je povinně pojištěn (čl. 38 odst. 2 ústavy). Za přestupky a trestné činy odpovídá jako každý jiný občan.

§ 19 – Neslučitelnost a střet zájmů

Před nástupem do funkce poslanec a senátor odstraní střet svých soukromých a veřejných zájmů a podá veřejné majetkové přiznání; zamlčený střet zájmů je důvodem zániku mandátu (čl. 35 ústavy). Zánik mandátu na návrh kteréhokoli občana nebo tribuna lidu konstatuje předseda komory do 30 dnů; proti jeho rozhodnutí lze podat opravný prostředek k Ústavnímu soudu jako ve věcech voleb (čl. 75 písm. f) ústavy).

ČÁST SEDMÁ – PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 20 – Přechodná ustanovení

(1) Legislativní a právní agenda Úřadu vlády, Kanceláře Poslanecké sněmovny a Kanceláře Senátu přechází na Veřejnou službu legislativní do 2 let od účinnosti ústavy (čl. 124 ústavy).

(2) Databázi podle § 5 písm. d) a seznam povinností podle § 5 písm. e) zprovozní Veřejná služba legislativní do 2 let od svého ustavení.

§ 21 – Zrušovací ustanovení

Zrušují se zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, a zákon č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů.

§ 22 – Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení výsledku referenda, jímž byl přijat.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Účel zákona

Parlament v OIPD nevládne, ale slouží: připravuje a posuzuje návrhy, o nichž rozhodují občané. Zákon proto spojuje do jednoho předpisu Veřejnou službu legislativní a jednací řád komor. Ruší výsady poslanců, stranické kluby a paušální náhrady, zavádí jmenovité hlasování, povinné stanovisko k srozumitelnosti a veřejný seznam povinností občanů.

2. Vazba na OIPD a texty autora

- **Hlava 4 OIPD, čl. 79:** ministr legislativy na 4 roky, ředitel VSL odpovídá za bezchybný provoz; Parlament z 90 služebníků, Sněmovna navrhuje, Senát vetuje chybné zákony, o platnosti rozhodují občané v OIRA; povinné veřejné a bezplatné databáze a AI k ústavě, zákonům a smlouvám – § 3 až 6, 12 až 14.
- **Hlava 4 OIPD, čl. 78:** ministerstvo do 33, IVS do 66 odvolatelných zaměstnanců, ředitel volený a odvolatelný jen občany – § 3, 4.
- **Hlava 3 OIPD, čl. 75:** senátní veto; společná schůze 91 hlasů; povinné rozpravy a petice v budově Senátu – § 13, 14, 16.
- **Východiska:** zákazy místo příkazů, srozumitelnost, kandidují jen jednotlivci, ne strany – § 2, 5, 8.

3. Doplnění a odchylky

Téma	Autor / ústava	Návrh	Důvod
Parlament a limit 66	„Parlament je veřejnou službou legislativní“ (čl. 33 odst. 2) a zároveň nejvýše 66 rozhodujících zaměstnanců IVS (čl. 65 odst. 3)	poslanci a senátoři nejsou zaměstnanci VSL (§ 2 odst. 3)	Bez tohoto výkladu by 90 členů Parlamentu překročilo limit. Doporučujeme ústavu v čl. 65 odst. 3 upřesnit.
Senátní veto u zákonů	autor: jednomyslné veto senátorů	jednomyslné jen u ústavního zákona, jinak většina přítomných (§ 13)	Čl. 40 odst. 2 ústavy výslovně vyžaduje jednomyslnost jen u ústavních zákonů.
Funkční období senátorů	autor: 3 roky po dvou krajích, obměna za 21 let	6 let, polovina po 3 letech	Čl. 34 odst. 2 ústavy; upravuje volební zákon.
Kluby	neuvedeno	nezřizují se (§ 8 odst. 2)	Čl. 18 odst. 2: kandidují jen jednotlivci.
Podpis vyhlášení	podpisy tří ústavních činitelů	za odmítajícího podepíše zástupce (§ 14 odst. 3)	Podpis je ústavní náležitost (čl. 40 odst. 4), ale nesmí zmařit vůli občanů.

4. Soulad s ústavou a étosem

Zákon naplňuje čl. 8, 18, 19, 33–48, 63–68, 87, 90 a 98 ústavy. Odpovídá étosu: moc lidu, služebníci bez výsad, pravdivost a srozumitelnost zákonů.

5. Dopady

Zrušení paušálních náhrad a sloučení legislativních útvarů do jedné služby přinese úspory. Databáze a seznam povinností vyžadují jednorázovou investici.

B. Zvláštní část

K § 1 a 2: Zásady tvorby práva a postavení poslanců a senátorů.

K § 3: Ministerstvo legislativy.

K § 4 až 6: Veřejná služba legislativní, její úkoly a nástroje porozumění.

K § 7 až 10: Ustavení komor, výbory, schůze, veřejnost a projevy.

K § 11 až 15: Legislativní postup podle čl. 39–41 a 47 ústavy.

K § 16 až 19: Styk s občany, interpelace, plat, střet zájmů.

K § 20 až 22: Přechodná ustanovení, zrušení dosavadních zákonů, účinnost.

Zdroje: Občanská ústava ČR (OIPD), čl. 8, 18, 19, 33–48, 51, 63–68, 87, 90, 98, 112, 124 (forumlidu.cz/oipd/navrh-ustavy); Fórum lidu – OIPD: Hlava 3 (čl. 75), Hlava 4 (čl. 78, 79), Východiska; seznam zákonů (č. 16); zákony č. 90/1995 Sb., 107/1999 Sb., 222/2016 Sb.